

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Václava Štencla, MA ve věci

žalobce: **M. G.**
trvale bytem X
zastoupený advokátkou Mgr. Markétou Jančurovou
sídlem Starobrněnská 289/7, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**
sídlem Žerotínovo nám. 449/3, 601 82 Brno

za účasti
osoby zúčastněné
na řízení: **E. G.**
bytem X

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 3. 2022, č. j. JMK 42197/2022, sp. zn. S – JMK 25879/2022 OSPŽ-Ha,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

IV. Osoba zúčastněná na řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Magistrát města Brna (dále jen „prvostupňový orgán“) vydal rozhodnutí ze dne 17. 1. 2022, sp. zn. 3850/OSC/MMB/0635404/2021 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým zrušil údaj o místu trvalého pobytu žalobce na adrese X (dále jen „předmětný byt“) dle § 12 odst. 1 písm. c) zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“). Žalovaný následně zamítl odvolání žalobce podané proti prvostupňovému rozhodnutí a toto rozhodnutí potvrdil rozhodnutím ze dne 17. 3. 2022, č. j. JMK 42197/2022, sp. zn. S – JMK 25879/2022 OSPŽ-Ha (dále jen „napadené rozhodnutí“).
2. Předmětem sporu je otázka, zda ve věci byly naplněny podmínky pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce dle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel.

II. Stanoviska účastníků řízení

3. Žalobce se domáhá zrušení správních rozhodnutí obou stupňů a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Namítá, že osoba zúčastněná na řízení nebyla oprávněna k podání návrhu na zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce. Žalobce souhlasil, aby osoba zúčastněná na řízení společně s dětmi pobývala v předmětném bytě do doby, než si zajistí vlastní bydlení, aby děti žalobce měly zajištěné bydlení. Osoba zúčastněná na řízení se však neodstěhovala a využila pandemie nemoci Covid-19, během které žalobce nemohl přicestovat do České republiky, a začala podnikat kroky ke zrušení nájemního práva žalobce. Městský soud v Brně žalobu na zrušení nájemního práva žalobce k bytu rozhodnutím č. j. 94 C 68/2019-39 zamítl. V odůvodnění rozhodnutí sice vyslovil právní názor, že nájemní právo žalobce mělo zaniknout ze zákona, toto však nemá právní závaznost. Navíc byl závěr soudu založený na nesprávně zjištěném skutkovém stavu. Pokud by skutečně zaniklo nájemní právo, nezanklo by současně samotné právo užívání, jelikož právo užívání trvá do okamžiku vypořádání náhrady za ztrátu práva ve smyslu § 768 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“). Nájemní smlouva z roku 2003 je stále platná, žalobce neobdržel výpověď nájemního vztahu ani jiné právní jednání, které by legitimně ukončovalo jeho nájemní právo. Osoba zúčastněná na řízení doložila k návrhu pouze jakési potvrzení o tom, že je nájemcem bytu, a nikoliv nájemní smlouvu. Uvedené svědčí o tom, že návrh podala osoba, která k tomu nebyla ze zákona oprávněna. Svědectví nezletilé a nesvéprávné osoby, která je existenčně závislá na zúčastněné osobě, přičemž toto svědectví bylo poskytnuto v přítomnosti zúčastněné osoby, představuje nevěrohodný důkaz. Správní orgány neprovedly důkazy svědeckými výslechy M. G. a M. Ř., ačkoliv o zjištěném skutkovém stavu panovaly pochybnosti. Správní orgány postupovaly ryze formalisticky a pominuly kontext nepoctivého jednání zúčastněné osoby.
4. Žalovaný ve svém vyjádření odkazuje na napadené rozhodnutí a navrhuje, aby soud žalobu zamítl. Dodává, že námitky uvedené v žalobě se téměř shodují s těmi v odvolání, žalovaný se tudíž se všemi námitkami již vypořádal. Z rozsudku Městského soudu v Brně č. j. 94 C 68/2019-39 je zřejmé, že žalobci užívací právo nesvědčí, neboť mu soud uložil povinnost vyklidit předmětný byt. Žaloba o zrušení společného nájmu bytu byla zamítnuta

s odůvodněním, že opuštěním společné domácnosti a zánikem manželství toto společné právo zaniklo a jediným nájemcem se stala osoba zúčastněná na řízení. Nejedná se přitom o nezávazné odůvodnění soudu, výrokem rozhodnutí byla žaloba o zrušení společného nájmu bytu zamítnuta, neboť nebylo o čem rozhodnout, když společný nájem již neexistoval. Osoba zúčastněná na řízení doložila své oprávnění podat návrh potvrzením příslušného odboru Úřadu městské části Brno-Královo Pole ze dne 14. 1. 2020.

III. Posouzení věci krajským soudem

5. Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů; dále jen „s. ř. s.“), a řízení předcházející jeho vydání. Soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Při rozhodování vycházel z obsahu správního spisu, nad jehož rámec nebylo potřeba provádět dokazování.
6. Soud se nejprve věnoval námitce žalobce, že osoba zúčastněná na řízení nebyla oprávněna k podání návrhu na zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce.
7. Návrh na zrušení údaje o místě trvalého pobytu podle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel může podat pouze vlastník objektu nebo jeho vymezené části nebo oprávněná osoba uvedená v § 10 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel (věta první § 12 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel). Za oprávněnou osobu se považuje osoba starší 18 let, svéprávná, která je oprávněna užívat daný objekt nebo jeho část [věta třetí § 10 odst. 3 písm. c) zákona o evidenci obyvatel]. Pokud návrh na zrušení údaje o místě trvalého pobytu podala oprávněná osoba je povinna existenci předpokladů ve smyslu § 10 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel prokázat (věta druhá § 12 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel).
8. Žalobce namítá, že osoba zúčastněná na řízení při podání návrhu na zrušení údaje o místě trvalého pobytu neprokázala, že by byla oprávněna předmětný byt užívat. Soud se s žalobcem neztotožnil. Osoba zúčastněná na řízení k návrhu doložila potvrzení Úřadu městské části Brno-Královo Pole ze dne 14. 1. 2020, č. j. BKPO/821/20/2200, o tom, že je jedinou nájemkyní předmětného bytu, a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 5. 11. 2019, č. j. 94 C 68/2019-39, v jehož odůvodnění je uvedeno, že osoba zúčastněná na řízení je aktuálně jedinou nájemkyní předmětného bytu. Tyto podklady jsou dle názoru soudu zcela dostatečné pro závěr o oprávnění osoby zúčastněné na řízení k podání návrhu na zrušení údaje o místě trvalého pobytu žalobce.
9. Soud poté přistoupil k přezkoumání naplnění podmínek pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu. Ohlašovna rozhodne o zrušení údaje o místu trvalého pobytu zaniklo-li užívací právo občana k objektu nebo vymezené části objektu, jehož adresa je v evidenci obyvatel uvedena jako místo trvalého pobytu občana a neužívá-li občan tento objekt nebo jeho vymezenou část [§ 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel]. Aby mohl prvostupňový orgán rozhodnout o zrušení údaje o místě trvalého pobytu, musí být kumulativně splněny dvě podmínky: 1) zánik užívacího práva občana k objektu a 2) faktické neužívání objektu občanem.
10. V případě první podmínky zániku užívacího práva se žalovaný ztotožnil s názorem prvostupňového orgánu, že užívací právo žalobce k předmětnému bytu zaniklo. Správní orgány především vyšly z rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 5. 11. 2019, č. j. 94 C

68/2019-39. Městský soud v Brně sice žalobu o zrušení společného nájmu zamítnul, uložil však zároveň žalobci povinnost byt vyklidit a v odůvodnění rozsudku konstatoval, že společné nájemní právo žalobce a osoby zúčastněné na řízení zaniklo opuštěním bytu žalobcem a současným zánikem manželství. Jediným nájemcem bytu se tak stala osoba zúčastněná na řízení. Městský soud dospěl k závěru, že opuštění společné domácnosti žalobcem mělo obdobné následky jako smrt jednoho z manželů dle § 766 občanského zákoníku, nájemní právo žalobce tedy zaniklo ze zákona. Z tohoto důvodu nemohl soud konstitutivním rozsudkem zrušit žalobcovo nájemní právo. Dospěl ale k závěru, že žalobci užívací právo k bytu nenáleží, proto také uložil žalobci povinnost předmětný byt vyklidit. Žalovaný současně přihlédl také k potvrzení Úřadu městské části Brno-Královo Pole ze dne 14. 1. 2020, č. j. BKPO/821/20/2200, o tom, že je osoba zúčastněná na řízení jedinou nájemkyní předmětného bytu. Žalovaný tyto podklady doplnil citací § 768 odst. 1 občanského zákoníku a vlastním právním zhodnocením předmětného případu, které je totožné s hodnocením Městského soudu v Brně.

11. Soud vyhodnocení první podmínky žalovaným v podstatných rysech aprobuje. Žalovanému je možné pouze vytknout, že v napadeném rozhodnutí cituje § 768 odst. 1 občanského zákoníku, ačkoliv ke zrušení nájemního práva soudem podle tohoto ustanovení nedošlo a spor ohledně společného nájemního práva byl Městským soudem v Brně rozhodnut na základě analogické aplikace § 766 občanského zákoníku. Dle názoru soudu však tato vada nečiní napadené rozhodnutí nesrozumitelným. Je stále zřejmé, k jakému závěru žalovaný dospěl, na základě jakých podkladů tak učinil a jaké úvahy jej k tomuto rozhodnutí vedly. Žalovaný své rozhodnutí založil na rozsudku Městského soudu v Brně a navíc připojil také vlastní úvahy, kterými se s názorem Městského soudu v Brně ztotožnil.
12. Pokud jde o závaznost soudního rozsudku pro žalovaného, lze souhlasit s žalobcem do té míry, že podle § 159a odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), je pro správní orgány závazný vždy výrok rozsudku. Uvedené ustanovení však není nutně vyčerpávající a nemusí znamenat, že by pro správní orgány byl vždy závazný pouze a jen výrok rozsudku. Existují totiž případy, kdy rozhodnutí předběžné otázky přísluší pouze civilním soudům, přičemž ty tak zároveň nemohou učinit ve výroku svého rozsudku, nýbrž tak učiní závazným posouzením této otázky v odůvodnění rozsudku. Právě otázka existence či neexistence nájemního vztahu je otázkou, kterou přísluší rozhodnout soudu v občanském soudním řízení. Pro něj však zároveň platí, že nemůže rozhodnout o určení existence právního vztahu, jestliže již tuto otázku posoudil civilní soud v rámci žaloby na plnění. Nejvyšší soud tyto důsledky vztáhl přímo i na pravomocný rozsudek soudu o vyklizení bytu a konstatoval, že takový rozsudek představuje překážku věci pravomocně rozsouzené pro řízení o určení platnosti nájemní smlouvy k témuž bytu (usnesení ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 26 Cdo 3579/2011, www.nsoud.cz). Otázku platnosti nájemní smlouvy, stejně jako otázku existence nájemního vztahu proto nemohou civilní soudy samostatně posuzovat a rozhodnout samostatným výrokem rozsudku, jestliže již byla posouzena v rámci rozsudku o vyklizení bytu. Posouzení této otázky, byť je učiněno v odůvodnění rozsudku, se tím stává závazným, a to jak pro soudy, tak pro správní orgány.
13. Pokud žalobce obecně namítá, že Městský soud v Brně učinil své závěry na základě nesprávných skutkových zjištění a nesprávném právním posouzení, měl proti jeho rozsudku podat odvolání a v něm tyto námitky uplatnit. Zdejšímu soudu nepřisluší přezkoumávat rozsudek Městského soudu v Brně vydaný v civilním řízení.

14. K námitce žalobce, že pouze on disponuje platným titulem v podobě nájemní smlouvy z roku 2003, která nikdy nebyla vypovězena a žádný orgán veřejné moci nerozhodl o jejím zrušení, soud dodává, že ve věci nebyly pochyby stran platnosti nájemní smlouvy z roku 2003. Smlouva byla platně uzavřena a řádně vyvolávala právní účinky do doby, než ze zákona zaniklo společné nájemní právo žalobce a osoby zúčastněné na řízení. Dále již nájemní právo svědčí pouze osobě zúčastněné na řízení. Nájemní právo žalobce tedy zaniklo ze zákona, žalobce proto nemusel obdržet výpověď nebo být adresátem rozhodnutí orgánu veřejné moci o zrušení nájemního práva. Jeho právo zaniklo současným zánikem manželství a opuštěním společné domácnosti. Žalobcova argumentace, že neobdržel výpověď nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci o zrušení nájmu, je proto nedůvodná.
15. Stejně tak soud nesouhlasí také s argumentací žalobce, že mu stále svědčí právo byt užívat, jelikož dosud nebylo rozhodnuto o náhradě za ztrátu nájmu dle § 768 odst. 2 občanského zákoníku. Soud opakuje, že nájemní právo zaniklo ze zákona na základě analogické aplikace § 766 občanského zákoníku. Toto ustanovení se věnuje situaci, kdy jeden z manželů zemře, analogicky se však použije v případě, že jeden z manželů opustí společnou domácnost, což je právě předmětný případ. V tomto případě soud nerozhoduje o náhradě za zánik nájemního práva, to činí pouze pokud konstitutivně rozhoduje o zániku nájemního práva jednoho z manželů podle § 768 občanského zákoníku. Jak však již soud několikrát uváděl, Městský soud v Brně o zrušení nájemního práva konstitutivně nerozhodoval, proto nerozhodoval a ani rozhodovat nebude o náhradě za ztrátu nájemního práva žalobce. Žalobci již právo byt užívat nesvědčí.
16. Krajský soud činí dílčí závěr, že správní orgány správným způsobem osvědčily, že zaniklo užívací právo žalobce k předmětnému bytu.
17. V případě podmínky faktického neužívání bytu žalobcem správní orgány vyšly zejména ze svědecké výpovědi dcery žalobce N. G. Ta potvrdila, že žalobce v minulosti v bytě bydlel, už 4 roky tam však nebydlí, byt žádným způsobem neužívá, nemá tam žádné věci. Soud se shoduje s posouzením provedeným žalovaným, že ze svědecké výpovědi dostatečným způsobem vyplývá, že žalobce v současnosti byt fakticky neužívá. Užíváním objektu se totiž rozumí jeho okolnostem přiměřené využití k účelu, k němuž byl určen, tedy v předmětném případě k bydlení. Z výpovědi však jasným a zřetelným způsobem vyplývá, že žalobce v bytě v současné době nebydlí. Ostatně ani sám žalobce tuto část svědecké výpovědi přímo nezpochybňuje. Popis skutečnosti ze strany svědkyně přitom odpovídá také zjištěnému skutkovému stavu ze strany Městského soudu v Brně ve shora citovaném rozsudku.
18. Pokud jde o samotnou osobu svědkyně, soud se neztotožnil s námitkami žalobce týkajícími se její nevěrohodnosti. I přesto, že svědkyně v době podání svědecké výpovědi nebyla plně svéprávná, má soud za to, že ve věku 17 let již byla svědkyně schopná dostatečně objasnit, zda žalobce užívá předmětný byt. Soud se neztotožnil ani s námitkou žalobce, že by svědkyně vypovídala účelově, jelikož je závislá na osobě zúčastněné na řízení. Předně je třeba zdůraznit, že sám žalobce uvádí toliko prostý nesouhlas s výpovědí svědkyně, aniž by současně uvedl, které konkrétní skutečnosti vypovězené svědkyní zpochybňuje. Z žaloby přitom vyplývá, že žalobce nezpochybňuje skutečnost, že se s rodinou nevrátil zpět do České republiky a dále pobýval v zahraničí. Sám žalobce tudíž přímo neuvádí, že by v předmětném bytě bydlel. Právě ohledně této skutečnosti, která je pro posouzení věci rozhodná, naopak panuje mezi tvrzeními žalobce a výpovědí svědkyně shoda. Z tohoto důvodu soud také aproboval postup správních orgánů, kterým odmítly provedení dalších žalobcem navržených svědeckých výpovědí. Žalobce konkrétně neuvedl, jaké skutečnosti navrženými

důkazy chce prokázat, pouze obecně uvedl, že mají prokázat existenci jeho užívacího práva a faktické užívání bytu. V obou těchto případech má však soud za to, že skutkový stav již byl prokázán dostatečně. Obě svědecké výpovědi by proto byly nadbytečné.

19. Naplnění kritéria užívání předmětného objektu je nutné hodnotit přiměřeně k účelu, k jehož užívání je objekt určen. V případě bytu tak lze za jeho užívání považovat bydlení v bytě, jelikož tomuto účelu je byt určen. Byt je tak osobou fakticky užíván, pokud v něm tato osoba bydlí. Argumentace žalobce, že byt užívá proto, že měl vždy v úmyslu se ze zahraničí do bytu vrátit, že v něm nechává bydlet své děti nebo že se do bytu vracel při návštěvách České republiky, je tudíž nedůvodná.
20. Soud tak dospěl k závěru, že správní orgány prokázaly splnění také druhé z podmínek § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel. Neporušily tudíž zákon, pokud rozhodly o zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce.
21. Závěrem soud dodává, že rozhodnutí o zrušení údaje o místu trvalého pobytu je založeno na splnění podmínek § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel. Správní orgány tak zkoumají pouze naplnění těchto podmínek. Námitky žalobce týkající se údajného nepoctivého chování ze strany osoby zúčastněné na řízení se proto mívají s předmětem tohoto řízení, a soud se jimi tudíž nezabýval.

IV. Shrnutí a náklady řízení

22. Krajský soud na základě shora provedeného posouzení neshledal žalobu důvodnou, a proto ji zamítl ve smyslu § 78 odst. 7 s. ř. s.
23. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Podle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.
24. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť jí soudem nebyla uložena žádná povinnost, v souvislosti s níž by jí náklady vznikly (§ 60 odst. 5 s. ř. s. *a contrario*).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 27. září 2023

Mgr. Petr Šebek v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. P.

